

Facetten

Ekonomische betekenis van een toetreding

Toespraak voor de Westvlaamse Economische Raad te Brugge, op 18 maart 1972. De tekst werd voor deze publikatie verder bijgewerkt.

H. FAYAT,

Staatssekretaris voor Buitenlandse Handel

1. Het is mij een groot genoegen, op uitnodiging van de Westvlaamse Economische Raad, een toespraak te houden over de economische betekenis van de toetreding van Groot-Brittannië tot de EEG voor ons land.

West-Vlaanderen heeft het geografisch voordeel slechts enkele tientallen kilometer van Groot-Brittannië verwijderd te zijn. De Westvlamingen hebben steeds een grote belangstelling betoond voor het Verenigd-Koninkrijk en het mag gezegd dat de Noordzee voor hen, hoever men ook in de geschiedenis terugblijkt, nooit een hinderpaal is geweest om intense contacten met de Britse Eilanden te onderhouden.

De integratie van Groot-Brittannië in de EEG kan voor de Westvlaamse economie van uitermate grote betekenis worden. Het zal echter nodig zijn de mogelijkheden, welke door de toetreding worden geboden, op een degelijke manier te baat te nemen. Deze mogelijkheden liggen economisch op tweeërlei vlak: op dit van de handelsbetrekkingen en op dit van de investeringen.

2. Vooraleer echter de praktische gevolgen van de toetreding te belichten, lijkt het mij aangewezen enige verduidelijking te geven over het integratie-proces van Groot-Brittannië in de EEG.

De toetreding van Groot-Brittannië neemt een aanvang op 1 januari 1973. Het Verenigd-Koninkrijk zal vanaf die datum als volwaardig lid van de EEG beschouwd worden en als dusdanig aan alle werkzaamheden en instellingen van de EEG deelnemen.

Uiteraard werd, wegens de reeds gevorderde integratie tussen de Zes, voor de volledige inschakeling van het Verenigd-Koninkrijk een overgangperiode van 5 jaar voorzien.

Wat de douane-unie tussen de Zes en Groot-Brittannië betreft, dient deze tot stand te komen op uiterlijk 1 juli 1977 (behalve voor tuinbouw- en aan heffing onderworpen landbouwprodukten, waarvoor als eiddatum 31 december 1977 voorzien werd en wel overeenkomstig bijzondere regelingen).

Te dien einde zal zich op tarifair gebied een dubbele beweging voltrekken. De douanerechten tussen het Verenigd-Koninkrijk en de Zes zullen geleidelijk verdwijnen¹, terwijl Groot-Brittannië aan de buitengrens progressief het huidige EEG-buitentarief zal instellen². Bovendien zal het Verenigd-Koninkrijk ook de zogenaamde commonwealth-preferenties afbouwen.

De integratie van Groot-Brittannië zal dus volledig verwezenlijkt zijn in 1978. Vanaf 1 januari 1973 zal geleidelijk een wederzijds preferentieel invoerregime tot stand komen dat, op economisch vlak, onvermijdelijk een expansieve invloed zal hebben op de betrekkingen tussen de Zes en het Verenigd-Koninkrijk.

Vooraf op het gebied van de handelsbetrekkingen zal het 'trade creating'-effekt van de geleidelijke overgang naar de douane-unie een sterke stimulans zijn.

¹ Ritme inzake afschaffing van de douanerechten tussen de Lidstaten: op 1.4.1973: 20 %
1.1.1974: 20 %
1.1.1975: 20 %
1.1.1976: 20 %
1.7.1977: 20 %

² Ritme inzake toenadering tot het gemeenschappelijk douanetarief: op 1.1.1974: 40 %
1.1.1975: 20 %
1.1.1976: 20 %
1.7.1977: 20 %

Het verloop van de handelsbetrekkingen tussen de BLEU en de huidige Lidstaten tussen 1958 en 1971 is terzake illustratief.

De uitvoer van de BLEU naar Frankrijk, West-Duitsland en Italië heeft in 1971 meer dan 7-maal, respectievelijk meer dan 8-maal en meer dan 7-maal het niveau van 1958 bereikt.

Terloops weze vermeld dat de vermenigvuldigingsfaktor van onze uitvoer naar Groot-Brittannië in dezelfde periode slechts 2,5 bedroeg.

Ter verdere illustratie weze opgemerkt dat de Britse markt in 1938 14 % van de BLEU-uitvoer opnam. Sedert Wereldoorlog-II is het aandeel van de Britse markt echter voortdurend gedaald. In 1955 haalden de Britse aankopen nog slechts 6,4 % van onze uitvoer, aandeel dat in 1971 gedaald was tot 3,6 %.

In absolute cijfers is de BLEU-uitvoer naar het Verenigd-Koninkrijk wel voortdurend gestegen, n.l. van 8,9 miljard fr. in 1955 tot 21,8 miljard fr. in 1971. De expansie bleef echter sterk beneden de globale groei van de BLEU-uitvoer.

De ongunstige evolutie houdt ongetwijfeld verband met de talrijke economische, monetaire en sociale moeilijkheden in het Verenigd-Koninkrijk gedurende de jongste jaren. Bovendien zijn onze exporteurs hun aandacht hoe langer hoe meer op de Europese Gemeenschap gaan toespitsen.

Ik moet nochtans de aandacht vestigen op het feit dat onze burens, naast de ontwikkeling van hun handel binnen de EEG, er toch in geslaagd zijn tevens hun uitvoer naar Groot-Brittannië te verhogen. Dit kan het best aangetoond worden aan de hand van het aandeel van de Britse import dat twee van onze buurlanden in de wacht slepen. Zo heeft Nederland zijn aandeel op de Britse markt van 2,7 % in 1953 tot 5 % kunnen opvoeren, terwijl Duitsland zijn procentueel aandeel heeft kunnen verdrievoudigen. Ondertussen bleef het aandeel van de BLEU op de Britse markt in de periode 1938-1971 schommelen rond 2 %.

De Belgische exporteurs hebben dus een relatieve achterstand opgelopen t.o.v. onze burens en zullen zich een bijzondere inspanning dienen te getroosten om deze achterstand op korte termijn in te halen.

Met de toetreding van Groot-Brittannië zal België in het centrum liggen van een markt van meer dan 200 miljoen verbruikers, die rondom ons vlak bij onze deur ligt. Een markt van 56 miljoen Britse verbruikers met een hoge levensstandaard zal zich geleidelijk voor de Belgische exporteurs volledig openstellen. Meer nog, door het integratieproces mag een versnelling van de economische groei van het Verenigd-Koninkrijk verwacht worden, samen met een verhoging van het individueel inkomen.

Hierbij kan niet voldoende de nadruk worden gelegd op het feit dat Groot-Brittannië de derde belangrijkste importmarkt ter wereld is en dat ondanks de moeilijkheden van de laatste jaren, de totale Britse import is blijven stijgen.

3. Welke concrete mogelijkheden biedt nu de Britse markt?

Teoretisch kan in Groot-Brittannië een afzetgebied gevonden worden voor alle produkten op voorwaarde dat deze op het gebied van kwaliteit, styling, dienst na verkoop, enz. ... aan de Britse smaak voldoen.

Uiteraard verschillen de potentiële verkoopsmogelijkheden echter wel van sektor tot sektor. Ik wil hiervan geen volledig inventaris opmaken, maar het lijkt mij toch aange-

wezen voor een aantal grote sectoren de vooruitzichten te schetsen.

In de sektor van de landbouw- en voedingsprodukten voert Groot-Brittannië 50 % van zijn behoeften in. De BLEU-uitvoer naar de Britse markt is voor deze sector relatief laag te noemen. Slechts 8 % van de BLEU-uitvoer van landbouw- en voedingsprodukten vindt een afzet in het Verenigd-Koninkrijk, hetgeen slechts 1,5 % bedraagt van de totale Britse invoer in deze sektor. Evenzo is Groot-Brittannië slechts een minder belangrijke exporteur van landbouw- en voedingsprodukten naar de BLEU: amper 7 % van de BLEU-invoer komt uit Groot-Brittannië, goedgevoerd samengesteld uit vee, geestrijke dranken en tabak.

De afschaffing van de commonwealth-preferenties en van het preferentieel regime van de Europese marktorganisatie voor de landbouwprodukten zullen de mogelijkheid bieden om een ruimer aandeel te veroveren voor de Belgische produkten op de Britse markt, terwijl anderzijds het Verenigd-Koninkrijk waarschijnlijk niet in staat zal zijn de uitvoer aanzienlijk op te drijven ingevolge ontoreikende inlandse produktie, en dit niettegenstaande het hoger prijspeil in de EEG.

De chemische sektor daarentegen is sterk ontwikkeld in Groot-Brittannië, waardoor de Belgische chemische industrie geen gemakkelijke taak zal hebben om haar afzet te verhogen.

Nochtans moet de specialisatie en de komplementariteit van onze industrie een mogelijkheid bieden voor verdere ontwikkeling van de uitvoer naar de Britse Eilanden. Deze kans bestaat op het stuk van harsen, films, plastische stoffen en kunstmeststoffen. In bepaalde van deze specialiteiten is onze uitvoer trouwens de laatste jaren op verheugende wijze toegenomen.

Enigszins anders is het gesteld met de handel in edelstenen. Op dit gebied is het handelsverkeer tussen de BLEU en het Verenigd-Koninkrijk reeds sterk ontwikkeld. De edelstenen namen in ons uitvoerpakket naar het Verenigd-Koninkrijk in 1971 een aandeel van 13,3 % met een totaal bedrag van 2,9 miljard fr., zodat geen sterke uitbreiding van de afzet dient te worden verwacht.

Deze toestand houdt verband met het feit dat Londen de voornaamste diamantmarkt ter wereld is en Antwerpen het voornaamste centrum voor diamantbewerking.

Voor de sektor onedele metalen is het zeer moeilijk een volledige prognose te maken.

Voor bepaalde metalen is het aanbod op de Britse markt groter dan de vraag. Zulks is o.m. het geval voor ijzer en staal. Een gunstige evolutie van de conjunctuur kan de perspectieven echter totaal omkeren.

Ruimere afzetmogelijkheden zullen zeker vrijkomen voor koper en zink, ingevolge de geleidelijke afschaffing van de commonwealth-preferenties.

Overigens levert de BLEU steeds groeiende hoeveelheden aluminiumprodukten aan Groot-Brittannië.

Harerzijds bevoorraadt de BLEU er zich voor 27 % van haar totale behoeften in nikkel en voor 10 % in lood, welk aandeel nog kan toenemen.

De uitvoer van textielprodukten naar het Verenigd-Koninkrijk is sedert 1965 voortdurend gedaald, n.l. van 3 miljard fr. in 1965 tot 2,2 miljard fr. in 1971. De wereldkoncurrentie in de textielsector, alsmede de sterkere aandacht vanwege de Belgische producenten voor de gunstige afzetmogelijkheden binnen de EEG zijn niet vreemd aan deze evolutie.

Foto- en informatiedienst EG

De toetreding van het Verenigd-Koninkrijk tot de EEG zal onze producenten er wellicht toe aanzetten hun verkoopspromotie te heroriënteren.

De uitvoer van machines en elektronisch materieel naar het Verenigd-Koninkrijk is daarentegen gedurende de laatste jaren sterk gestegen, n.l. van 0,9 miljard fr. in 1965 tot 2,3 miljard fr. in 1971, dank zij bijzondere inspanningen geleverd op het gebied van research en specialisatie.

Een gelijkaardige expansie valt waar te nemen voor het vervoermaterieel. In deze sektor, waarvan de expansie vooral te danken is aan de inplanting in België van multinationale bedrijven, is de uitvoer naar het Verenigd-Koninkrijk van 2,3 miljard fr. in 1965 gestegen tot 3,5 miljard fr. in 1971.

Voor deze beide sectoren blijven de vooruitzichten potentieel gunstig voor de verdere expansie van de BLEU-uitvoer.

Als besluit van dit sectorieel overzicht wil ik erop wijzen dat de laatste jaren door de Britse industrie een forse inspanning werd gedaan om de produktiviteit op te voeren en het produktie-apparaat te vernieuwen. Deze modernisering en aanpassing van de industriebedrijven hebben een grote vraag naar investeringsgoederen teweeggebracht.

Voorts wordt de tendens naar industriële en financiële hergroepering sterk aangemoedigd door de Britse Regering. Men mag er op rekenen dat de Britse industrie over 3 à 4 jaar naar behoren zal zijn gestructureerd en in staat zal zijn om de bedrijven in de andere geïndustrialiseerde landen beter konkurrentie aan te doen.

Deze vaststelling brengt mij op het tweede aspekt aangekondigd in de inleiding, n.l. de mogelijk gunstige gevolgen van de toetreding van het Verenigd-Koninkrijk voor de verdere uitbreiding van Britse investeringen in ons land.

In de periode 1960-1971 hebben de Britten voor meer dan 9,6 miljard fr. in België geïnvesteerd. Men zou kunnen stellen dat de afschaffing van de invoerrechten tussen het Verenigd-Koninkrijk en de huidige Zes de investeringsbehoefte van de Britse industrie op het vasteland zal verminderen. Ik meen echter het tegenovergestelde te mogen beweren. De grotere afzetmogelijkheden die de verruimde EEG zal bieden aan de Britse produkten, zal er de Britse industriëlen toe aanzetten om hun verkoops- en produktiemiddelen uit te breiden door de vestiging van verkoopsfilialen en produktieeenheden op het vasteland. België zal, zoals in het verleden, een deel van deze vestigingen tot zich kunnen trekken.

Men kan zich trouwens de vraag stellen of ook de Belgische firma's er geen belang bij hebben om, in het kader van hun aktie op de Britse markt, een vestiging op de Britse Eilanden te overwegen, in casu door oprichting van verkoopsfilialen. Niets kan beter een verkoopspromotie ondersteunen dan de aanwezigheid van de exporterende firma op de te bewerken markt.

4. De 19de juni 1969 werd te Brugge een colloquium georganiseerd over de ' Britse markt ', waaraan een groot aantal industriëlen deelnam.

Ik hoop dat zij ondertussen, bewust van de potentiële afzetmogelijkheden op de Britse markt, de passende akties gevoerd hebben voor een degelijke exportpromotie naar deze markt. Zij kunnen daarbij op de volledige steun rekenen van de publieke sektor, n.l. de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel en de Belgische kommerciële diensten in Groot-Brittannië.

De inspanningen ter bevordering van de BLEU-export naar Groot-Brittannië werden sedert 1969 sterk uitgebreid.

Op het gebied van de informatie van onze exporteurs werden in 1969 en 1970 colloquia over de Britse markt georganiseerd in de voornaamste Belgische steden, zoals trouwens te Brugge.

Bovendien werden met de Belgische industriëlen en de vertegenwoordigers van de banken vier vergaderingen gehouden om de problematiek van de Belgische penetratie op de Britse markt te bestuderen.

Aansluitend op deze voorlichtingsaktie werden een aantal maatregelen genomen om de Belgische kommerciële vertegenwoordiging in Groot-Brittannië te versterken, met name :

— de oprichting van een Konsulaat-Generaal te Manchester (met één handelsprospector) ;

— de oprichting van een handelsbureau te Glasgow (met één handelsprospector) ;

— de toevoeging van een tweede handelsprospector aan de kommerciële dienst van de Belgische Ambassade te Londen.

Inmiddels werd reeds een tweede handelsprospector aan het Consulaat-Generaal te Manchester toegevoegd, met standplaats Birmingham.

Verder werd een derde prospector benoemd bij de Ambassade te Londen.

In totaal omvat het handelsapparaat in Groot-Brittannië thans zes handelsprospectoren.

Inzake prospectie kan nog worden vermeld dat, naast de deelneming aan de voornaamste jaarbeurzen en tentoonstellingen, voor bepaalde nijverheidstakken (textiel, konfektie, voeding, meubelen en juwelen) negen kontaktdagen zullen worden belegd.

Bovendien zullen in grootwarenhuizen in Londen Belgische veertiendaagsen georganiseerd worden.

In de loop van verleden jaar deed ik een bijzondere reis in het Noorden van Groot-Brittannië en heb kontakten gelegd met de bedrijfswereld van belangrijke economische centra als Manchester en Glasgow.

Terloops kan ik gewagen van de verkeersmiddelen die ter beschikking staan van onze exporteurs.

Naast de voortreffelijke pakketbootdiensten tussen onze Noordzeehavens en Groot-Brittannië beschikken wij ook over veelvuldige dagelijkse luchtdiensten tussen Brussel-Londen, Brussel-Manchester en Oostende-Southend.

5. Ik nodig de Westvlaamse firma's uit een intens gebruik te maken van de mogelijkheden die de Britse markt in toenemende mate zal bieden.

De cijfers betreffende de eerste 6 maanden van het jaar 1972 tonen immers een merkwaardige stijging van onze uitvoer naar Groot-Brittannië aan. Ten opzichte van dezelfde periode van 1971 is de BLEU-uitvoer naar Groot-Brittannië met bijna 40 % gestegen. Wellicht mag in deze vooruitgang reeds de vrucht gezien worden van de bijzondere inspanningen door de Belgische exporteurs op de Britse markt gedaan.

De vlottende koers van het Pond mag mijns inziens geen hinderpaal zijn voor onze exportpromotie naar de Britse markt. De huidige moeilijkheden met het Britse Pond zijn een voorbijgaande factor en zij zijn bovendien niet van die aard dat zij onze potentiële afzetmogelijkheden op de Britse markt op langere termijn zullen aantasten.